

INFORMACE A ZPRÁVY

GENOLOGICKÉ KOLOKVIUM V BRNĚ JAKO POČÁTEK NOVÉ
TRADICE: MEZINÁRODNÍ GENOLOGICKÝ KRUH

Dne 22. 4. 2015 se v Brně konalo I. Brněnské genologické kolokvium, jímž se zahajuje nová tradice; je to zároveň i počátek Mezinárodního genologického kruhu, jenž se bude nadále scházet a diskutovat o problémech literárních žánrů a o genologii jako speciální disciplíně.

Kolokvium svolal autor této zprávy a zorganizoval je pod záštitou děkana Filozofické fakulty Masarykovy univerzity prof. Milana Pola a Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Kolokvia se zúčastnili badatelé různých generací včetně doktorandů z České republiky, Slovenska a Polska (Masarykova univerzita, UKF Nitra, UK Bratislava, Prešovská univerzita, Jihočeská univerzita České Budějovice, Západočeská univerzita Plzeň, Akademia Techniczno-Humanistyczna Bielsko-Biala, SAV, AV ČR, Uniwersytet Łódzki): šlo o záměrně užší, komorní kruh, který má předpoklady k tvůrčí práci v tomto speciálním oboru. Program byl na jednodenní setkání poměrně bohatý.

Michal Vančura a Miloš Zelenka v referátu *Literární atlas jako „oživený“ žánr literární historiografie* ukázali na nové nebo staronové možnosti v literární vědě, šéfredaktor genologického časopisu *Zagadnienia rodzajów literackich* Jaroslaw Pluciennik (Łódź) v anglicky předneseném příspěvku *The Epic Framework in the Psalms. A Case Study of the Polish Translations by Czesław Miłosz with a Few Examples* poukázal na flexibilní hranice lyriky a epiky a na epický rámec, Viera Žemberová, sama tvůrkyně genologických

projektů Prešovské univerzity, přispěla in absentia přehledem současných trendů v genologii (*Genológia na križovatke*), Mária Bátorová analyzovala nové formy poezie v příspěvku *Súčasná rýmovaná poézia a báseň – kronika. Retro?* (E. Ondrejčka, V. Krivánek, M. Richter), Libor Pavera si v referátu *Má genologie stále své místo při výuce (národní) literatury?* povšiml kvality či spíše nekvality učebnic, kde se probírají žánrová témata a následná diskuse vyzvala k tomu, aby se skuteční genologové v širší míře zapojovali i do didaktických projektů. Anna Zelenková v přednášce na téma *Satirická groteska českej expresionistickej dramatiky (K interpretácii hry F. Wollmana Člun na moři)* upozornila na pozapomenutou dramatickou tvorbu proslulého komparatisty v kontextu tehdejších literárních směrů a poetik, zejména expresionismu, Milan Pokorný in absentia ukázal na specifikum rozhlasové hry (*Výprávěna, nebo předváděna? K některým genologickým aspektům rozhlasové hry*), Marta Kerulová in absentia nabídla téma *Odrétozovanie subjektívneho schematizmu v stredoveko-barokových lyrických žánroch*, Petr Kučera fundovaně poukázal na nečekané souvislosti dvou typů básnické tvorby v příspěvku *Katolícká poezie a (post)moderní lyrické žánry*, Ján Gallik se dotkl podobného tématu (*Žánrové a motívické vymedzenie súčasnej slovenskej duchovnej literatúry*), Silvia Lauková se zase vrátila do žánrové skladby pomezí renesance a baroka (*Žáner renesančnej a barokovej duchovnej piesne v interakcii*), Ivan Šuša navázal na své dosavadní genologické

výzkumy ze specifické oblasti (*K špecifikám memoárov z prostredia koncentračných táborov*), Lenka Paučová nově „nasmýtla“ žánr spisovatelského deníku (*Žánr spisovatelského deníku u M. Bulgakova*) a Eliška Gunišová upozornila na žánrovou strukturu tvorby Terézie Vansové (*Žánrové rozpätie tvorby Terézie Vansovej*).

V závěrečném slově demonstroval organizátor kolokvia v textu *Smysl genologie a genologická komunita* několik podle něho důležitých problémových okruhů, jimiž by se nově konstituovaný Mezinárodní genologický kruh mohl zabývat: *Jaké je respektování genologie jako literárněvědné disciplíny, její místo v literární vědě: může existovat generální genologie jako generální komparatistika? Genologie*

*kontra poetika. Nové metodologické postupy: analogie ke komparatistice (antropologie, areálová studia, hermeneutika, dekonstruktivismus, kognitivismus, postkoloniální literatura, gender studies, imagologie). Paralelní existence různých genologických koncepcí, disperznost, dezintegrace. Různá centra studia žánrů – některá uznávají genologii, jiná nikoli. Zneužívání pojmu genologie: genologický systém, myslí se žánrový systém, genologie/genealogie. Módnost žánrového bádání. Genologie v reakci na nové žánrové útvary. Má smysl vytyčovat žánrové hranice, existují čisté literární žánry? Texty z kolokvia budou publikovány ve zvláštním genologickém čísle časopisu *Slavica Litteraria*.*

Ivo Pospišil

ZAJÍMAVÁ, ALE SMUTNÁ KONFERENCE (DVACET LET PRAŽSKÉ UNIVERZITNÍ SLOVAKISTIKY)

Dne 24. 10. 2014 se v Slovenském domě v Praze konalo mezinárodní setkání pod názvem *Podoby vysokoškolskej slovakistiky mimo Slovenska*, které organizovala Katedra středoevropských studií FF UK ve spolupráci se Slovensko-českým klubem. Seminář, na němž zazněly více než dvě desítky referátů ze strany slovakistů z České republiky, Slovenska a dalších slovanských (Polsko, Slovinsko a Srbsko) a jedné neslovanské země (Maďarsko), se konal u příležitosti 20. výročí založení univerzitního studijního oboru slovakistiky na FF UK, který byl zřízen spolu s konstituováním Kabinetu slovakistiky jako pedagogicko-výzkumného pracoviště tehdejší Katedry slavistiky. Jestliže při 10. výročí vzniku této skromné instituce panoval mírný optimismus,¹ který vyplýval z potřeby překlenout rozpad společného státu, ze společenské nutnosti zachovat nadstandardní charakter česko-slovenských vztahů, nynější rokování symptomaticky, i když neintencionálně signalizovalo krizi malých národních filologií,

kam se v kontextu střední Evropy zařazuje také slovenština. Pomineme-li tento objektivní faktor, s nímž se musela vyrovnat i mimopražská filologická a další humanitně orientovaná pracoviště, jde zejména o pedagogicko-vědeckou podobu studijních programů, jejich atraktivitu, realizovatelnost a věrohodnost danou tradicemi oboru, jeho metodologickými perspektivami, osobností garanta a přednášejících, v neposlední řadě i vědeckým potenciálem, který by měl organicky vrůstat do celkového profilu studijního oboru.

Konferenční jednání po tradičních proslovch funkcionářů a čestných hostů (slovenský velvyslanec v ČR P. Weiss, bývalý rektor Karlovy univerzity I. Wilhelm, spoluzakladatel pražské slovakistiky R. Chmel, historici J. Rychlík a R. Holec ad.) zahájil společný referát M. Slobody, M. Junka, M. Nábělkové a J. Pátkové charakterizující současný stav slovakistiky na FF UK v Praze, zejména vedoucí katedry M. Sloboda ve svém neradostném vystoupení konstatoval konec slovakistiky jako samostatného studijního oboru, který je už několik let integrován do středoevropských studií a který se dnes v České republice vyučuje pouze na FF MU v Brně.² Sloboda a poté

¹ Srv. *Česko-slovenská súčasnosť a česká slovakistika. Zborník prác k 10. výročiu pražskej univerzitnej slovakistiky*. Eds. Míra Nábělková – Jana Pátková. Praha: Univerzita Karlova – Filozofická fakulta, 2006. 356 s.

² POSPIŠIL, Ivo – ZELENKA, Miloš: *Slovakistika na Ústavu slavistiky Masaryko-*